

"Δὲς τὸν ρωτήσω, εἶπα, κάτι ἄλλο. Καὶ τὸν ρώτησα γιὰ τὸν τόπο τῶν πεθαμένων πουλιῶν, τὸν ρώτησα ποῦθε τραβάει ὁ δρόμος του καὶ μὲ ποῖο τρόπο μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν οἰμῶσει.

Ὁ κηπουρὸς σταύρωσε τὰ χέρια καὶ δὲ μοῦ ἀποκρίθηκε. Σήκωσε τὰ μάτια σὶν ὄθρανὸ καὶ μὲ χεῖλια τρεμουλιαστὰ κάτι ψιθύρισε.

— "Ἐχειδίκαιο, εἶπα μὲ πεποίθησι.

Καὶ πῆγα ἀμέσως σὶν ἐκκλησία.

— Καλέ μου παπᾶ, ψιθύρισα. Πιστεύω σὶν Θεὸ, γιὰτὶ λατρεύω τὴν πλάση. Μίλησέ μου πολὺ, μὰ πολὺ γιὰ τὴν πίστη μου.

Κι' ὁ παπᾶς μοῦ μίλησε πολλὰ γνωστικὰ καὶ ὁμορφα. Μοῦ εἶπε γιὰ τὴν ἀφοσίωσι τῶν πιστῶν, ποῦ γοητίζαν σὶς πέτρες ὡς ποῦ νὰ τρυπήσουν τὰ γόνατά τους, μοῦ μίλησε γιὰ τοὺς ἀσκητὲς ποὺ μάτωναν τὰ κορμιά τους γιὰ νὰ μὴ μποροῦν νὰ ξαπλώσουν καὶ νὰ ξεκουράσουν τ' ἀμαρτωλὸ σῶμά τους. Μοῦ εἶπε—πολλὰ μοῦ εἶπε μὲ φωνὴ τρεμάμενη. Κι' ὅστερα οὐλλογιόσθηκε γιὰ λίγο καὶ μὲ γλώσσα σταθερὴ μοῦ ὁσέθησε τὴν πίστη, γιὰτὶ ἡ ἀπιστία δεικνυμένει τὴν αἰωνιότητα.,,

— Ἄκουσε παιδί μου, εἶπε ὁ παπᾶς. Ὅταν κακὴ εἶναι ἡ θρονή, δὲ χάνει κανεὶς τίποτα νὰ φυλάξει τὴν κεφαλὴ του. Ἐλα νὰ σ' εὐλογήσω καὶ πῆγαίτε σὶν σπύτι σου.

Μ' εὐλόγησε καὶ, ἔφυγα χαρούμενος.

— Ὅλα τὰ ξέρω, εἶπα ἐπερήφανα σὶν ἄστρα ποὺ εἶχαν φανεῖ σὶν ὄθρανὸ. Τὸ πουλάκι εἶχε τὶς ἀμαρτίες του. Εὐλογημένο τὸ χέρι τοῦ κακοῦ παιδιοῦ.

Τὰ ἄστρα τέντωσαν τὰ φωτινά τους μάτια καὶ κοίταξαν ἄπ' ἄκρη ὡς ἄκρη ἀπὸ τὸν ἰσπερὸ ὄθρανὸ. Κι' ἡ γάτα ἡ κακὴ, καὶ αὐτὴ εὐλογημένη. Τ' ἀμαρτωλὸ σωματάκι ἔπρεπε νὰ σβῆσει. Δὲν ἔπρεπε, εὐγενικά μου ἄστρα;

— ὦ, τὰ ξέρω ὅλα, εἶπα πάλι δυνατώτερα. Τὸ πουλάκι ἔπρεπε νὰ θανατωθεῖ. Κι' ἡ γάτα ἔπρεπε νὰ τ' ἀφανίσει. ὦ, ναί, ἔπρεπε.

Τὰ δέντρα καὶ τὰ μισοκοιμισμένα χοιράκια μ' ἔκουγαν μὲ γαλήνη. Ἐνα τριτοῦν ἀπὸ μακριὰ κρατοῦσε τὸ ρυθμὸ του. Ὅλα πρόσεχαν καὶ τίποτα δὲ μοῦ μιλοῦσε.

— Ἐπρεπε νὰ θανατωθεῖ, ἔπρεπε νὰ μαρτυρήσει, φώναζε ἄλλη μιὰ φωνὴ καὶ ἔακολούθησα τὸ δρόμο μου.

Τότες ἡ κουνουβάγια πέταξε ἀπέναντί μου καὶ στάθηκε σ' ἕνα κουνισσορευμένο δέντρο.

Τὴν κοίταξα σκεπτικὰ καὶ τῆς μίλησα.

— Μοῦ φαίνεται πῶς τὴν νύχτα γυροῦν ἡ κακία σὶν σκοτάδι καὶ σὶν κρυφά. Γιὰτὶ γυροῦν τὴν νύχτα, ἔπειτα πουλί;

— Κίικικι—κίθιον, ἀποκρίθηκε ἡ κουνουβάγια.

— Μοῦ φαίνεται πῶς οἱ κακὲς σκέψεις πληθαίνουν τὴν νύχτα, καὶ οἱ ἀμαρτίες σκεπάζουν τὴν γῆ ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη. Ποῦθε ἔργεσαι καὶ ποῦ γυροῦν, πουλί ἀμαρτωλὸ;

— Κίικικι—κίθιον, κίικικι—κίθιον, φώναξε πάλι ἡ κουνουβάγια καὶ πέταξε μὲ τὸ βαρὸν ἀθρόνιο πέταγμα της σὶν πλανητὸ σκοτόνι.

— Ξέρω, εἶπα. Εἶσαι τὸ πουλί τῆς ἀμαρτίας. Στάσου νὰ σὲ πιάσω, στάσου νὰ σὲ θανατώσω, σῶμα ἀμαρτωλὸ!

Ἡ κουνουβάγια μὲ κοίταξε μὲ τὰ παράξενα μάτια της καὶ τίναξε ἀργὰ τὰ γτερά της.

— Πῶς; εἶπα. Σε φοβίξει ἡ ἐξίλεωσι, πουλί κακό; Στάσου νὰ σὲ πιάσω, στάσου νὰ σὲ θανατώσω.

Κι' ἔπλωσα τὰ χέρια νὰ τὴν πιάσω. Πληγίασα σταθερὰ σὶν μέρος της, ἀλλὰ ἡ κουνουβάγια πέταξε μὲ ὀρμὴ ἐμπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια μου καὶ τὰ μακρονὰ γτερά της ἄγγιζαν ἑλαφρὰ τὸ ζαρωμένο πρόσωπό μου.

— Στάσου, πουλί κακό, φώναξα μὲ ἀγωνία. Στάσου ζωὴ ἀμαρτωλὴ. Στάσου νὰ σωθεῖς. Διακινδυνεύεις τὴν αἰωνιότητα.,!

Ἄλλὰ ἡ κουνουβάγια πέταξε. Πέταξε πέρα σὶν σκοτεινὴ νύχτα καὶ φώναξε ἀπὸ μακρονὰ σ' ἄλλα τὰ κοιμισμένα δέντρα καὶ σὶς ἀκίνητες ἄνγκες πέτρες.

— Κίικικι—κίθιον, κίικικι—κίθιον!

Τότε τὸ τριτοῦν ἄρχισε πάλι τὸ ρυθμὸ του. Καὶ τ' ἄστρα κοιτοῦσαν ἀπὸ ψηλά.

— Μπᾶ! εἶπα. Οἱ κωνυδοῦδες προσέχουν καὶ σοποῦνε. Καὶ τ' ἀεράκι, ποῦ ἀπὸ ξένες ἔργεσαι γῶρες, μισοξυπνάει ἀθρόνιο τὰ δέντρα καὶ τὰ λουλουδία καὶ ἡ πλάση δὴν πεῖ ἀκούει καὶ οὐλλογιέται.

— Κίικικι—κίθιον, ἀκούσθη πάλι ἀπὸ μακρονὰ ἡ κουνουβάγια.

— Ὄχι, φώναξα μὲ θυμὸ. Πάψε, πουλί ἀνόητο. Δὲ σὲ καταλαβαίνω.

Κι' ὁσοῦ κοιτάσσα ἀκόμα λίγο τὴν πλάση ποὺ οὐλλογιόσθησε, νόμισα ἀκόμα—ἀκόμα σὶν σπύτι μου καὶ ἔπειτα ἔφυγα γιὰ νὰ ξεκουρασθῶ σὶν γτερά μου κωνυδοῦδες.

X. STRICH

## ΜΥΓΔΑΛΙΕΣ

Στὸν ἀγαπημένον φίλον καὶ ποιητὴν

ΠΑΝΟ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟ

Τὰ μαῦρα ξεροκλάδια σας, δαρμένα ἀπ' τὸ χειμῶνα καὶ ἀπ' τοὺς σκληροὺς βοριάδες, ξανάνθισαν, καὶ στέκεστε μὲς σὶν πλατὺν λευκῶνα, περήφανες νυφάδες.

ὦ, νὰ μποροῦντε νάβλεψα τὰ μάγια ποὺ σᾶς δένουν καὶ ν' ἀκούα τὴ φωνὴ σας, νὰ μάθω ὅλα τ' ἀπόκρυφα, τὰ μυστικὰ ποὺ ὑφαίνουν σὶν ὀλόαστροι ἀνθοκλωνοὶ σας.

Τῆς ἀνοιξῆς μὲ τὰ τρελλὰ μεθύσα ποὺ μᾶς φτάνει τάχα μηνύτρες εἰστε; ἢ τοῦ χειμῶνα τὸ στεγνὸ τοιμάζοντα στεφάνη τὸν τάφο θὰ στολίστε;

Ἰαννουᾶριος 1919

ΑΓΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ

## ΕΡΓΑΤΗΣ

Μιά γλώσσα φλόγας καὶ καπνοῦ πετιέται σὶν σκοτάδι ἀπ' τὰ νοκτὸ φουρνέλο, καὶ ὁ ἐργάτης—δαμαστής—ρίχνει τὸ κάρβουνο φαγὴ καὶ ξανακλείνει εὐτὺς σὶν ἀτσάλινη φυλακὴ τὸν αἴλο δοῦλο τοῦ Ἄδη.

Κ' ὅστερα, μπροστὰ σὶν σκοτεινὸ φεγγίτη ἀκουμπιστὸς σφουγγίζοντας ἀτέλειωτα τὸ μαῦρον ἰδρωτά του, φουσοφανά καὶ θλαστημὰ καὶ δείχνει τὴ γροθιά του σὶν ὄθρανὸ, σὶν φῶς.

ΧΡ. ΕΣΠΕΡΑΣ

## ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΠΟΘΟΣ

Ἀνάμνησες ὀλόγλυκες, ζωὴ τρελλή τοῦ ὄνειρου  
Ποῦ ἄλλες φορὲς μανάστινες καὶ μέκανες κ' ἐξοῦσα  
Πηράδεισε! στὴ φαντασιά σου πάντα σ' ἐζητοῦσα  
Ρέμβη, πού κλείς τὸ μέγεθος καὶ τὸ βυθὸ τοῦ Ἀπεί-  
(ρου).

Μέθι τρελλό, ὅπου ἄπλαστο φίλημα σέγεννοῦσε  
Πόθε μὴ ἀγκάλιασμα αἴλο ἀγνότητας ἀκόμα,  
Ποῦ δάκρυες τὸ μάτι μου καὶ μουλκίνες τὸ στόμα,  
Ἰδανικότη πού ἡ ψυχὴ τόσο πολὺ ἀγατοῦσε!.

Σὰς πραιτωρῶν, πραγματικὴ ζωὴ τώρα μ' ἠδύνει  
Θέλω δημιουργήματα, καινούργια θέλω κάλλη,  
Θένε τὰ μάτια μου νέο φῶς... νὰ γύρω τὸ κεφάλι.  
Σὲ στήθι θέλω φλογερὸ χίλιες φωτιές πού χύνει!.

Θέλω φιλιὰ ἀπὸ ἓνα θερμὸ καὶ ματωμένο στόμα  
Καὶ ὀλόσφιχτο ἓνα ἀγκάλιασμα καὶ ζάλα, ἀπ' τὸ πάθος  
Στὸ μάτι δάκρυο ἠδονικὸ σὲ κολασμένο βάθος  
Ὡ! τὴν ἀλήθεια ἐγὼ διψῶ πικρὴ κ' ἄς εἶναι ἀκόμα!  
Σμύρνη

ΦΙΛΗ Κ. ΒΑΤΙΔΟΥ

## ΤΡΑΓΟΥΔΙ

"Ὅσο μισῶ τὴ μοναξιά, τόσο μονάχος μένω".  
Στοῦφοι τὸ βλέμμα γέμοι μου: εἴπ' ἤγνωστο καὶ ξένο!  
Νὰ κλάγω μοῦρξαται πικρὰ κ' ὁ θόρηος μὲ πικραίνει...  
Πέριε τὴ δάκρυο στὴν καρδιά, τὸν πόνο τῆς βαρύνει!...

\*\*\*

"Ὅσο ζητῶ τὴ μοναξιά, τόσο δὲν εἶμαι μόνος..."  
Πιστοὶ κοιτὰ μου ἀντροφοί: ἡ σαρσὰ κ' ὁ πόθος!  
Τοῦ κάκου θέλω... προσπαθῶ νὰ κλάγω, νὰ θορηγῶ  
καὶ μ' ἓνα δάκρυο μου πικρὸ τὰ στήθια νὰ δροσίσω!

Ἀθήνη

ΠΑΝ. Κ. ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Γιατὶ εἶναι γλώσσα τοῦ λαοῦ, θαρρεῖ ὁ καθένας πὼς  
εἶναι ἔφοκλη καὶ τὴ γράφει χωρὶς νὰ τὴ σπουδάσει  
ποτέ. Μὴ νομίζετε πὼς εἶναι ντροπὴ νὰ μαθαίνη  
κανεὶς ὅσα δὲν ξέρει. Σὲ κάθε ἡλικία μπορεῖ κανεὶς νὰ  
πῆ σχολειό. Τὸ μεγαλύτερο σχολειό, τὸ πῶ δύσκολο  
μάθημα εἶναι ἡ γλώσσα τοῦ λαοῦ. Κανένα βιβλίον δὲν  
ἀξίζει τὴ διδασχὴ πού βγαίνει ἀπὸ τοῦ λαοῦ τὸ στόμα.  
Τις καλύτερες ὥρες τῆς ζωῆς σας, τίς πῶ ἀγαπημέ-  
νες σας ὥρες θὰ τίς περάσετε μὲ τὴ γραμματικὴ σὲ  
χέρι.

\*\*\*

Ποῦ τέχνη; Ποῦ σύστημα; Ποῦ μάθηση; Σύστημα  
δὲ θέλουνε—καὶ χωρὶς σύστημα πότε γράφτηκε γλώσ-  
σα; Ὁ συμβιβασμὸς δὲ βασιλεύει πουνενά,  
μῆτε στὴν ἀρχαία μῆτε στὴ νέα.

\*\*\*

Ὁ Σωκράτης εἶχε ἄδικο νὰ λέη πὼς τὸ γνῶθι  
σεαυτὸν εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς σοφίας. Ἡ ἀρχὴ τῆς σο-  
φίας εἶναι ὁ συμβιβασμὸς. Ὁ συμβιβασ-  
μὸς τὸ ξέρει καὶ γιὰ τοῦτο ἔχει τόση ἰδέα γιὰ τὴ  
φρόνησή του καὶ τόση πέραςση στὸν κόμο.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΜΙΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ  
ΚΑΙ ΜΙΑ ΟΜΟΛΟΓΙΑ

Κύριε Ταγκόπουλε,

Σὰς παρακαλῶ νὰ δημοσιεύσετε ἀμέσως στὸ «Νου-  
μῶν» αὐτὸ τὸ γράμμα καὶ ἂν εἶναι ἀνάγκη θὰ ἐπικαλε-  
σθῶ καὶ τὸν περὶ Τέπου Νόμον. Γιατὶ στὰ «Φαινόμε-  
σα καὶ πράγματα» τοῦ τελευταίου φίλλου σας μὲ δοῖτε  
ξετε ὅλως διόλου ἀνοίκεια. Μὴ μοῦ λητεπὼς δὲν δοῖ-  
ξετε ἐμὲ, παρὰ τὸν Ξερόπουλο. Τὸ ξέρετε πολὺ  
καλὰ πὼς ἡ «Διάπλασις» δὲν εἶναι τοῦ Ξερόπουλου,  
παρὰ δική μου. Ἐγὼ τὴν διευθύνω κ' ἐγὼ εἶμαι ἡ  
αὐτὴ ἡγεσία γιὰ τὴν πορεία τῆς. Καὶ δική μου ἦταν  
ἡ δήλωσις ἐκεῖνη πού ἔλεγε πὼς ἡ «Διάπλασις» δὲν  
μπορεῖ νὰ εἶναι ἐπαραιοταίρια, παρὰ οντηρητικὴ, ἀ-  
κοριθῶς γιὰτὶ ἀπευθύνεται σὲ παιδιὰ καὶ πὼς ἂν ἀδριο,  
ἄξαρτα, ἀπαγορευοῦνται ἡ Δημοτικὴ ἀπὸ τὸ Ὑπουρ-  
γεῖο κ' ἡ «Διάπλασις» θ' ἀναγ' ἀξ' οντηριαν νὰ  
γράφεται πάλι στὴν καθαρεύουσα.

Θάταν, βεβαιωθῆτε πολὺ κακὸ παραδείγμα γιὰ παι-  
διὰ, καθόλου διαπλαστικὸ γιὰ μέλλοντες πολῖτες, ἂν  
ἡ «Διάπλασις» πῆρανε ἐνάντια στὸ Ὑπουργεῖο, στὸ  
Κράτος, στοὺς Νόμους, στὸ Κανονισμὸ. Τὸν γυρισμὸ  
ὅμως στὴν Καθαρεύουσα—ἐποδοθετε ἡ δήλωσή μου,  
θὰ τὴν ἔκανε ἡ «Διάπλασις» αὐτὴ μεγάλῃ τῆς  
λύση καὶ μὲ κίνδυνον τὰ χάσει τοὺς με-  
σοῦς τῆς τουλάχιστον ἀνταγωνιστές.  
Πὼς μιλάτε λοιπὸν γιὰ κωλοφορία καὶ κέδος, καὶ  
πρὸ πάντων πὼς ἀνακατεύετε σ' αὐτὰ τὸν Ξερόπουλο  
καὶ τὸν διορισμὸν τοῦ στή συντακτικῆ Ἐπιτροπῆ;

Τὸ Ξαναλέω: ἡ «Διάπλασις» εἶναι—καὶ δὲν μπο-  
ρεῖ νὰ μὴν εἶναι, —ρομιμὸς φθὴν καὶ σν-  
τηοητικὴ. Πρῶτα αὐτὸ, γιὰ τὴ μόρφωση τῶν  
παιδιῶν, καὶ ἐπειτὸ οἱ γλώσσες καὶ διὰ τάλλα. Ποῖ  
βοίσκετε οὖς τὴν ἑλληνικὴ ἀρχὴ καὶ γαρχιτῆρα;  
Ἡ μήπως θέλετε νὰ διλώσω, πὼς ἂν αὐτοὶ ἀπαγο-  
ρευοῦνται ἡ Δημοτικὴ, θὰ σταματοῦσε κ' ἡ «Διάπλα-  
σις» τὴν ἐνδοσή τῆς; Μά, ἄλλο «Διάπλασις» κ' ἄλλο  
«Νουμῶν». Ἐπειτα, δὲν μοῦ λέτε, οὖς παρακαλῶ:  
ὁ κ. Παροσίτης θὰ παροσιθῆ ἀπὸ τὸ καθῆκοντις. ἂν  
τοῦ ἀπαροσιθῆ αὐτοὶ νὰ διδάσκη ἀπὸ αὐτοῦ τὸ  
Λυκειὸν Γλῶσσα καὶ Φιλολογία.

Κύριε Ταγκόπουλε, βεβαιωθῆτε πὼς ἡ δήλωσή μου  
δὲν ἦταν καθόλου ἀνήθικη, ἀνήθικη θὰ ἦταν μοῦ  
ἡ διαστοσὴ καὶ ἡ ἐκμετάλλευσή σου θὰ μποροῦσε κα-  
νεὶς ἀπὸ ποσοτικὸ σμῆρο, νὰ τῆς κάμη. Καὶ μὴν  
ἀνακατεύετε πῶς, οὖς παρακαλῶ τὴν «Διάπλασις» μου  
μὲ τὴ Συνακτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ὑπουργείου. Δὲν  
ἔχει τὴν παρασημοσὴ οὖς: Ὅτε ὁ Ξερόπουλος διευθί-  
νει τὴν «Διάπλασις» οὖτε ἡ «Διάπλασις» διευθί-  
νει τὸν Ξερόπουλο. Γιὰ τελευταία ποσά.

Ν. Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ἰθρυτής, Ἐκδοτής καὶ Διασκευτής τῆς

«Διαπλάσιος τῶν Παίδων»

Ποὺς λέει βάρβαρο τὸ λαό; Ὁ δάσκαλος πού πρῶ-  
τος βαρβαρίζει.

ΨΥΧΑΡΗΣ